

מדריך להקמת תחנות תדלוק בגז טבעי דחוס

יולי 2017

נערך ע"י קבוצת פארטו בע"מ

תוכן עניינים

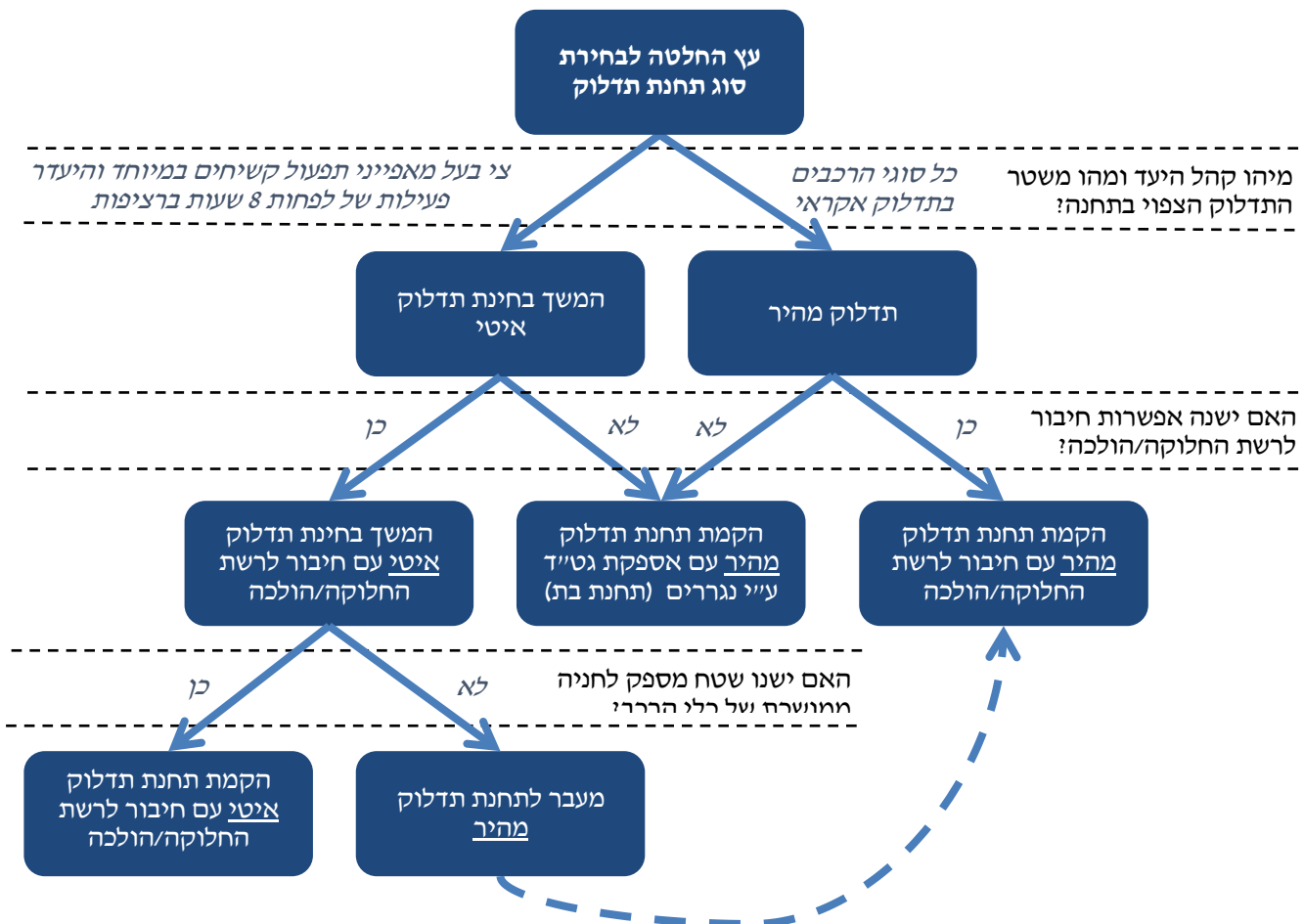
1.	כללי.....	3
2.	הליך אספקת הגז הטבעי.....	6
2.1.	הגורמים השונים בשרשרת האספקה.....	6
2.2.	מחירי הגז הטבעי.....	7
2.3.	מסלולי אספקת גז טבעי.....	7
3.	הליך הרישוי וההקמה.....	9
3.1.	הליך הרישוי מול גוף בודק לתדלוק בגט"ד.....	10
3.2.	קביעת מסלול סטטוטורי.....	13
3.3.	הליך קבלת היתר בנייה.....	13
3.4.	רישוי עסק.....	17
4.	לוחות זמנים.....	19
5.	תכנית מענקים ורשת בטחון.....	21
6.	הפניות לגורמים חיצוניים.....	21

1. כללי

במסגרת פעילות מנהלת תחליפי דלקים ותחבורה חכמה ומשרד האנרגיה למימוש החלטת ממשלה מס' 5327 לקידום תחליפי דלקים לתחבורה, מעודדים הגופים הקמת תחנות תדלוק בגז טבעי דחוס (להלן: גט"ד). מטרתו של מדריך זה הינה הנגשת המידע הנדרש לצורך קידום ההליך התכנוני-רישוי הכרוך בהקמת תחנת תדלוק בגט"ד, עבור גורם פרטי המעוניין בכך. במסגרת זו מציג המדריך מידע רגולטורי הן עבור תחנת תדלוק פנימית-פרטית (לצריכה עצמית) והן עבור תחנה ציבורית, ומתייחס הן למקרה של הקמת תחנה והן להוספת עמדה/ות תדלוק בגט"ד לתחנה קיימת.

המדריך מתייחס להליך קבלת האישורים לצורך בניית התחנה והפעלתה מכלל הגורמים הרלוונטיים (רשות מקומית, הגופים הבודקים, משרדים, רשויות ממשלתיות ועוד). בפרק 6 ניתן למצוא הפניות למקורות מידע משלימים. **נדגיש כי מדובר בהנגשת המידע בלבד וכי הנוסח המחייב מצוי בדברי החקיקה השונים (חוקים, תקנות, החלטות מועצה, הנחיות, נהלים וכו') יש לפעול בהתאם לדין הקיים והרלוונטי.**

לציי רכב שונים מתאימים סוגי תחנות שונים, אשר יאפשרו את רמת המענה התפעולי הנדרש. לכן, בטרם נסקור את ההליך היישומי, נבקש להציג קווים מנחים שעשויים לסייע ליזם בבחירת סוג התחנה (תדלוק מהיר/איטי):

תרשים 1 – תהליך קבלת החלטות לבחירת סוג התחנה המתאים

בדומה לתהליכים דומים, גם תהליך הקמת תחנת תדלוק בגט"ד הינו מורכב יחסית, אשר מצריך שילוב בין מספר גורמים תכנוניים ורגולטיביים. התהליך דומה לתהליך הנדרש להקמת תחנת תדלוק המנפקת סולר ובנזין, וככלל אינו שונה מהותית מן התהליך בהקמת עסק סטנדרטי, אך משתלב בו הממשק עם הגופים הבודקים אשר מלווים את תהליכי התכנון, ההקמה וההפעלה של התחנה מבחינה בטיחותית. נדגיש כי מדריך זה רלוונטי הן להקמת תחנת תדלוק גט"ד מראשית (ציבורית או פנימית-פרטית לתדלוק עצמי) והן לבעלי תחנות תדלוק קיימות (ציבוריות או פנימיות-פרטיות לתדלוק עצמי) המעוניינים לשלב מנפקות תדלוק בגט"ד, שכן הליך התכנון, הרישוי וההקמה הינו דומה מבחינת שלבי ההתקדמות עבור כלל המקרים, אך באופן טבעי קצר ויעיל יותר במונחי זמן ומשאבים הנדרשים במקרים של שילוב מנפקות גט"ד בתחנות קונבנציונאליות קיימות.

ככלל, שלב היישום מורכב משני "תהליכי-על" ומספר "תהליכי-משנה" המקודמים מול גופים שונים כפי שיפורט לאורך המדריך. בין ההליכים קיימים ממשקים ובחלקם התקדמות התהליך מותנית בביצוע השלבים הקודמים. להלן תיאור עקרוני של תהליכים אלו:

• הליך תכנוני-סטטוטורי:

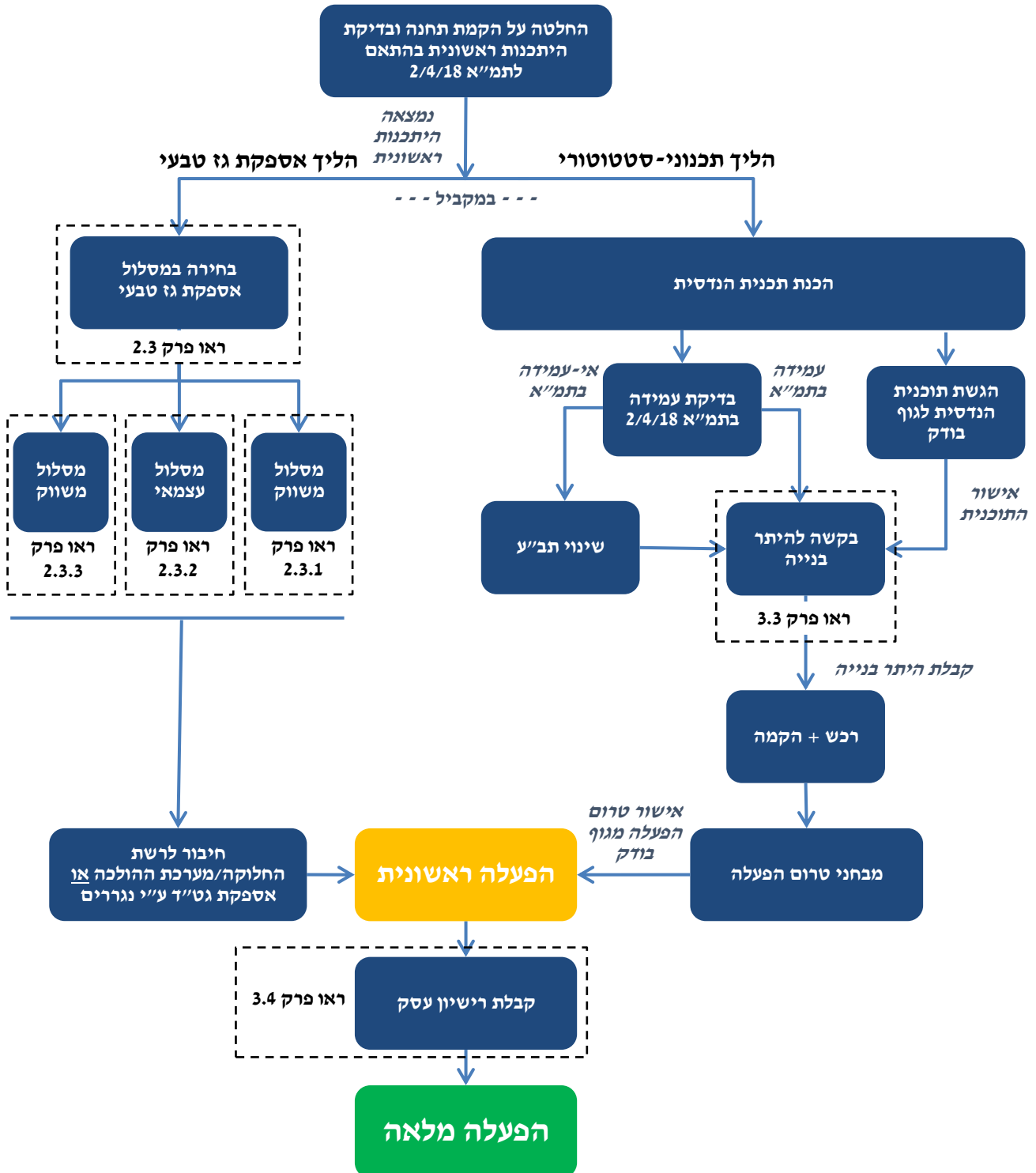
- בהתאם לקבוע בחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989, הליך הרישוי לתדלוק בגט"ד מקודם מול אחד מהגופים הבודקים¹ ובהתאם להנחיות ת"י 6236.
- הליך קביעת מסלול סטטוטורי וקבלת היתר בנייה מקודם מול מוסדות התכנון, זאת בהתאם לדרישות תמ"א 2/4/18.
- הליך רישיון עסק מקודם מול הועדה המקומית לתכנון ובנייה, בכפוף להשלמת ההליכים האחרים שתוארו. במקרה של הקמת תחנה חדשה מדובר בהליך כולל לעסק חדש ובמקרה של הוספת מנפקת בתחנה קיימת מדובר בעדכון רישיון העסק בהתאם לשינוי.

• הליך אספקת הגז הטבעי:

- ככלל, ניתן לספק גז טבעי לתחנה במספר דרכים: חיבור למערכת ההולכה; חיבור לרשת החלוקה; אספקת גט"ד (אספקת גז טבעי בתצורתו הדחוסה) באמצעות מיכליות (נגררים) ללא חיבור למערכת ההולכה/רשת החלוקה (להלן: "תחנת בת").
- את הגז הטבעי ניתן לרכוש בהתקשרות ישירה מול ספק הגז הטבעי או באמצעות משווק גז טבעי (גוף הרוכש גז טבעי מספק הגז הטבעי ומוכר לצרכנים קטנים יותר).
- בנוסף, במקרה של חיבור ישיר למערכת ההולכה, נדרשת התקשרות עם בעלת רישיון ההולכה שהיא חברת נתיבי הגז לישראל בע"מ (להלן – נתג"ז או בעל רישיון ההולכה) ובמקרה של חיבור לרשת החלוקה – ניתן להתקשר באמצעות משווק גז טבעי או לחלופין ניתן להתקשר ישירות עם בעל רישיון ההולכה ובעל רישיון החלוקה האזורי.

¹ את רשימת הגופים הבודקים ניתן למצוא בקישור זה. יצוין כי מלבד הגופים הבודקים המופיעים באתר המשרד, גם מכון התקנים מוסמך להיות גוף בודק. כמו כן, לא כל גוף בודק שקיבל את אישור הרשות להסמכת מעבדות קיבל אישור פרטני לבדיקת תחנת תדלוק ב-CNG ועל כן נדרש לוודא מול הגוף הבודק שהוא אכן מורשה לכך.

- כמו כן, כאמור, קיימת אפשרות של אספקת גט"ד בעזרת הנגררים, ללא חיבור ישיר למערכת ההולכה או לרשת החלוקה (תחנת בת). במקרה זה נדרשת התקשרות עם ספק הגט"ד².

תרשים 2 – תהליך ההקמה/הוספה של עמדת תדלוק בגט"ד

² גופים בעלי רישיון "ספק גז טבעי דחוס": משרד האנרגיה.

2. הליך אספקת הגז הטבעי

בחלק זה נסקור את כלל ההתקשרויות הדרושות עם הגופים השונים בנוגע לאספקת הגז הטבעי לתחנה. כאמור, את הגז הטבעי ניתן לרכוש בהתקשרות ישירה מול ספק גז טבעי (כפי שיפורט להלן) או באמצעות משווק גז טבעי. בנוסף לאפשרות של הובלת גז טבעי באמצעות צנרת, במקרים מסוימים תהיה אפשרות לצרוך גז טבעי דחוס (גטי"ד) ללא חיבור ישיר לרשת החלוקה או למערכת ההולכה (תחנת בת). את הגז הטבעי ניתן לדחוס במכליות ללחץ של כ-250 באר, ולשנע אותו באמצעות משאיות מיוחדות (מיכליות/נגררים) אל התחנה. במקרה זה נדרשת התקשרות עם ספק גטי"ד.

2.1. הגורמים השונים בשרשרת האספקה

- ספק הגז הטבעי – מי שמספק גז טבעי המיועד לצריכה בישראל ומביאו, בעצמו או באמצעות אחרים, לנקודת כניסה למערכת ההולכה, לרבות בעל חזקה המספק גז כאמור.
- בעל רישיון ההולכה – רישיון הקמה והפעלה של מערכת הולכה ניתן לפי חוק משק הגז הטבעי לחברת נתיבי הגז הטבעי ישראל בע"מ (להלן - נתג"ז) שהינה חברה ממשלתית. מכוח הרישיון שניתן לה, עליה להקים את מערכת ההולכה של הגז הטבעי, לחבר צרכני גז טבעי גדולים באופן ישיר וכן לחבר את רשת החלוקה למערכת ההולכה.
- בעל רישיון חלוקה – מי שניתן לו רישיון להקמה והפעלה של רשת חלוקה לפי סעיף 3(א)(2) לחוק משק הגז הטבעי. יצוין כי קיימות שש חברות נפרדות, שלהן מונופול אזורי ובלעדי באזור עליהן הן מופקדות. חברות אלה הוקמו כדי להקים ולתפעל את רשת החלוקה באזור הספציפי שלגביו קיבלו רישיון, אשר תכליתה, כאמור, להעביר גז טבעי בלחץ נמוך [16 באר (bar) ומטה] באמצעות קווי צינורות הגז הטבעי מנקודת הממשק עם חברת ההולכה, נתג"ז, שהם מתקנים למדידה ולהפחתה של לחץ (הידועים בשם מתקני PRMS) ועד למונים בחצרות הצרכנים.
- משווק גז טבעי – המשווק הינו גוף הרוכש כמות גדולה של גז טבעי מספק הגז הטבעי ומוכר לצרכנים קטנים יותר. בנוסף, משווק הגז מטפל לעיתים ובהתאם לקבוע בהסכם בניהם עבור בעל התחנה בכלל ההתקשרויות והסוגיות המסחריות והטכניות עם יתר הגורמים – ספקים (רכישת גז), נתג"ז (חתימה על הסכם הולכה ותשלום תעריף הזרמה), ובעל רישיון החלוקה (הזמנת חיבור ותשלום תעריף חלוקה).
- ספק גטי"ד – מי שקיבל רישיון לפי סעיף 9 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989 (להלן – חוק הגז). מדובר בגוף אשר דוחס את הגז הטבעי ללחץ של כ-250 באר ומשנע אותו (באמצעות מיכליות/נגררים) לתחנות בת אשר אינן מחוברות לרשת החלוקה/הולכה.³ בנוסף לאמור, במקום בו לא ניתן להתחבר לרשת חלוקה או מערכת הולכה ניתן להתקשר עם ספק זה לשם קבלת גז טבעי דחוס.

³ גז טבעי דחוס – CNG. למידע נוסף ר' אתר רשות הגז הטבעי שבמשרד האנרגיה.

2.2. מחיר הגז הטבעי

מחיר הגז הטבעי לבעל התחנה כולל את מחיר הגז הטבעי, וכן תשלום עבור חיבור והובלת הגז ממערכות החלוקה או ההולכה עד לצרכן. תעריפי החיבור של תחנות התדלוק למערכת ההולכה לרשת החלוקה נקבעו על ידי המועצה לענייני משק הגז הטבעי (להלן – מועצת הגז הטבעי)⁴. בנוסף, כאמור בהחלטה זו עלות החיבור למערכת ההולכה תהיה בהתאם לעלות החיבור בפועל. לעניין ההסכם מול ספק הגז הטבעי תנאי החוזה ומחיר הגז נקבעים בהתאם לכמות הצריכה הצפויה ובהתאם לרמת המחירים השוררת במשק בשים לב להחלטת הממשלה 476 מיום 16 באוגוסט 2015.⁵

2.3. מסלולי אספקת גז טבעי

2.3.1. מסלול משווק גז טבעי

כאמור, משווק הגז הטבעי מטפל לעיתים עבור בעל התחנה בכלל הליכי ההתקשרות והסוגיות המסחריות והטכניות עם יתר הגורמים, כגון: ספק גז טבעי, חברת ההולכה נתג"ז (חתימה על הסכם הולכה ותשלום תעריף הזרמה) ובעל רישיון החלוקה (הזמנת חיבור ותשלום תעריף חלוקה).⁶ יודגש, כי אספקת גז טבעי בחלוקה או בהולכה לצרכן חייבת להתבצע באמצעות התקשרות ישירה עם חברת החלוקה או ההולכה (חיבור להולכה – התקשרות רק עם נתג"ז. חיבור לחלוקה – התקשרות רק עם בעל רישיון החלוקה). בהקשר זה, במידה והצרכן בוחר במסלול המשווק, המשווק מטפל עבורו בהליכי ההתקשרות ובפרוצדורות הזמנת החיבור, אך בסופו של יום הצרכן חתום ישירות עם חברת ההולכה או עם בעל רישיון החלוקה (בהתאם לסוג החיבור שלו לרשת). יובהר, כי ככל שבעל התחנה יבחר במסלול זה, לא תהיה לבעל התחנה התקשרות ישירה עם ספק הגז הטבעי.

2.3.2. מסלול עצמאי

כאמור, אין חובה לעבוד עם משווק גז טבעי. במידה והיזם בוחר שלא לעבוד עם משווק גז טבעי, עליו להתקשר בחוזה ישירות מול ספק הגז הטבעי, כמו גם לטפל עצמאית בהתקשרויות הנדרשות מול בעל רישיון החלוקה ו/או בעל רישיון ההולכה. נציין כי אפשרות זאת אמנם זמינה עבור כלל הצרכנים ברמה התיאורטית, אך סבירה יותר עבור צרכנים גדולים במיוחד.

- התקשרות עם ספק הגז הטבעי: יש ליצור קשר עם ספק הגז הטבעי במשק ולחתום על חוזה לאספקת גז טבעי המסדיר זכויות, חובות ולוחות זמנים לאספקת הגז הטבעי.
- התקשרות עם חברת נתג"ז (בעלת רישיון ההולכה): כאמור, חברת נתג"ז אמונה על הקמתה והפעלתה של מערכת הולכת הגז הטבעי בישראל. מרבית צרכני הגז הטבעי בישראל הגדולים חתומים עימה על הסכם להולכת גז טבעי. במידה ובעל התחנה יבחר במסלול העצמאי, עליו ליצור קשר עם נתג"ז לצורך חתימה על הסכם לאספקת הגז הטבעי, כאשר תעריף הולכת הגז הטבעי נקבע על ידי המועצה. יצוין, כי במקרים בהם מיקום התחנה מאפשר זאת, ניתן לחבר את תחנת התדלוק ישירות למערכת ההולכה בלחץ גבוה, ובכך להפחית את עלויות הדחיסה.

⁴ החלטת מועצת הגז, 4/16 סעיפים 5-7, פורסם ב-17.01.16.

⁵ מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לויתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים.

⁶ מערך ההתקשרויות בין בעלי רישיונות הולכה, חלוקה, שיווק והצרכנים. אתר משרד האנרגיה.

• **התקשרות עם בעל רישיון חלוקת גז טבעי:** בעלי רישיונות החלוקה השונים מחוייבים לחבר צרכנים ואזורים שונים ברחבי הארץ בהתאם לנספח ג' לרישיונם שקובע את לוחות הזמנים בעניין זה. לוחות הזמנים לחיבור צרכנים לרשת החלוקה משתנים בין האזורים ובין הצרכנים השונים ולכן, בעת ביצוע ההתקשרות יש לשים לב למועד הקבוע בנספח ג' לרישיון החלוקה של החברה עימה נעשית ההתקשרות. פרטים נוספים אודות בעלי רישיונות החלוקה, דרכי יצירת קשר וביורר בעל הרישיון האמון על אזורך, ניתן למצוא באתר רשות הגז הטבעי שבמשרד האנרגיה⁷. הסכם עבור הזרמת גט"ד לתחנת תדלוק בין צרכן גט"ד לבין בעל רישיון חלוקת גז טבעי ניתן למצוא גם כן באתר משרד האנרגיה⁸.

עוד בתחילת התהליך יש ליצור קשר עם בעל רישיון רשת החלוקה באזור (ישירות או באמצעות משווק גז טבעי), לצורך קבלת לוח זמנים משוער והערכת עלויות החיבור לרשת החלוקה. בהתאם להחלטת מועצת הגז הטבעי, עלות החיבור לרשת עבור תחנת תדלוק הינה 600 אלש"ח וזאת ללא תלות בכמות הצריכה השנתית. עבור צרכן מרוחק (צרכן שהמרחק בינו לבין נקודת החיבור לתשתית רשת החלוקה עולה על 400 מ') תתווסף עלות חד פעמית של 650 ₪ לכל מ' החל מהמטר ה-400.⁹ במידה וצרכן צריך מעל ל-5 מיליון מ"ק בתקופה של 5 שנים ממועד מתן אישור ההזרמה, הוא יהיה זכאי להחזר חלקי או מלא של תוספת הצרכן המרוחק, בהתאם לנוסחה שנקבעה בהחלטה מועצת הגז הטבעי.¹⁰ יחד עם זאת, בהתאם להחלטת מועצת הגז הטבעי המנהל רשאי לאשר בתקופה של עד שנה ממועד פרסום החלטת מועצת הגז הטבעי (קרי, עד יום 17 בינואר, 2018) הסכמות בין בעל התחנה לבין בעל רישיון החלוקה לגבי תעריף החיבור, תעריף החלוקה והתוספת בגין צרכן מרוחק. תעריף החלוקה לתחנת גט"ד הוא 0.2 ₪ למטר מעוקב.¹¹ מחיר זה הינו אחיד ואינו תלוי בכמות הצריכה השנתית או בהתפלגות הצריכה על פני שעות היממה. ככל שקיבולת הקו ברשת החלוקה מאפשרת זאת, במקטע חלוקה אשר קיבל תשלום מהמדינה לצורך שדרוג הקו, בעל רישיון החלוקה יזרים גז טבעי לתחנת התדלוק בגט"ד בלחץ שלא יפחת מ-4 באר. יצוין, כי במידה ויבקש בעל רישיון החלוקה להזרים גז לתחנת התדלוק בלחץ נמוך מהאמור, יובא הנושא להכרעת מנהל רשות הגז הטבעי וקביעתו תהיה סופית.¹²

2.3.3. מסלול ספק גז טבעי דחוס

בנוסף לאפשרות של הובלת גז טבעי באמצעות צנרת, קיימת אפשרות לצרוך גז טבעי בתצורתו הדחוסה (גט"ד) ללא חיבור ישיר לרשת החלוקה או ההולכה (תחנת בת). את הגז הטבעי ניתן לדחוס במכליות ללחץ של כ-250 באר, ולשנע אותו באמצעות משאיות מיוחדות (מיכליות/נגררים) אל התחנה. במקרה זה נדרשת התקשרות עם ספק גט"ד.

⁷ בעלי רישיונות חלוקה, לפי אזורים. אתר משרד האנרגיה.

⁸ הסכם למתן שירותי חלוקת גז טבעי – מעודכן ליום 6 במאי 2012.

⁹ החלטת מועצת הגז, 4/16 סעיפים 5-7. פורסם ביום 16.01.17.

¹⁰ שם, סעיף 7.4.

¹¹ בהתאם להחלטת מועצת הגז, 4/16. המחיר נכון לחודש נובמבר 2016 ועשוי להשתנות בהתאם להצמדה למדד. המחיר הינו מחיר מקסימלי, וכל צרכן רשאי לפתוח במו"מ מול חברת החלוקה.

¹² בהתאם להחלטת מועצת הגז, 4/16 סעיף 4. פורסם ביום 16.01.17.

3. הליך הרישוי וההקמה

הליך זה הינו המסלול הרגיל של הקמת עסק בישראל במקום בו תכנית סטאטוטורית קיימת מאפשרת לעשות זאת (כולל הקמתו הפיזית). ההליך כולל קבלת היתר להקמת התחנה וכן את רישוי העסק לאחר ההקמה לצורך תחילת הפעלתו. **נציין כי בזמן כתיבת מדריך זה תמ"א 4/18 עוברת הליך עדכון ואישורה צפוי להתקבל לאחר פרסום המדריך. יודגש כי חלק זה של המדריך מבוסס על תמ"א 2/4/18 שהועברה להערות והשגות וטרם אושרה סופית ועל כן עשוי להשתנות.**

ככלל, הנושאים בהם עוסק עדכון התמ"א הם עדכון מרחקי הבטיחות, הוספת התייחסות לתחנות גט"ד בנושא מפגעים תברואתיים וסביבתיים¹³ והיתר פעילות מסחרית בתחנות לצריכה עצמית¹⁴ שמאפשר לצי רכב המקימים תחנה בחצרם להחזיר את ההשקעה בהקמת התחנה באמצעות הגדלת נפח התדלוק בה ומצד שני מגדיל את הפריסה הפוטנציאלית של תחנות תדלוק עבור ציים שיוסבו לגט"ד (שיקול מרכזי בהחלטה על מעבר לגט"ד).

ההליך כולל מספר תחנות עיקריות:

1. בדיקה ראשונית לעמידה בתנאי תמ"א 2/4/18 – תוכנית המתאר הארצית להקמתן של תחנות תדלוק כוללת בהרחבתה האחרונה גם את הכללים המאפשרים הקמת תחנות תדלוק בגט"ד, הן באמצעות חיבור לרשת ההולכה והחלוקה והן באמצעות אספקת גט"ד בעזרת נגרים¹⁵, ולמעשה מגדירה את ההיתכנות להקמת תחנות תדלוק בגט"ד בשטח נתון. כאשר מדובר בתחנות תדלוק קיימות המעוניינות להוסיף עמדת תדלוק בגט"ד, שלב העמידה בתנאי התמ"א הינו פשוט יחסית, שכן יש לוודא רק כי השינויים החלים בתחנה עקב שילוב השימוש בגט"ד לא משנים את עמידתה בתנאים, ובכל מקרה עליה להתאים עצמה לתמ"א. באופן כללי, אם בהתאם לממצאי הבדיקה, המגרש המיועד אכן עומד בתנאים המופיעים בתמ"א לעניין הקמת תחנות תדלוק בגט"ד, ניתן להמשיך ישירות להליך בקשת היתר בנייה. במידה ולא, יש לפתוח בהליך לשינוי תב"ע ורק לאחר אישור השינוי ניתן להתקדם להוצאת היתר בנייה. **יודגש כי תמ"א 2/4/18 טרם אושרה סופית ועל כן עשויה להשתנות.**

2. הליך קבלת היתר בנייה – ההליך לשלביו השונים מפורט בפרק 3.3 להלן. לאחר השלמתו ניתן להתקדם לקבלת רישיון עסק.

3. הליך קבלת רישיון עסק – ההליך לשלביו השונים מפורט בפרק 3.4 להלן.

בהמשך הפרק יוצג פירוט אודות ההליכים השונים שתוארו.

¹³ על פי עדכון התמ"א ניתן פטור מהגשת מסמך הידרולוגי בהליך הבקשה להיתר בנייה כל עוד התחנה אינה נמצאת באזור מגן סביב קידוחי מים. יודגש כי התמ"א המעודכנת טרם עברה אישור סופי ועל כן עשויה להשתנות.
¹⁴ על פי עדכון התמ"א, מתאפשר לתחנות לצריכה עצמית לספק דלק או גט"ד על בסיס מסחרי, אך לא לציבור הרחב. בנוסף התבצעה הרחבה של המקומות והשירותים בהם ניתן ליישם פעילות מסחרית, לרבות שירותי תחבורה ציבורית, פעילות תעשייתית, שטחים תפעוליים של הרשויות המקומיות ומתקנים של כוחות הביטחון וההצלה. להרחבה יש לעיין בתמ"א הסופית לכשתפורסם לציבור הרחב. יודגש כי התמ"א המעודכנת טרם עבר אישור סופי ועל כן עשויה להשתנות.
¹⁵ מיכלי גז ניידים המשמשים לאספקת גז לתחנות תדלוק אשר לא מחוברות לרשת החלוקה ("תחנות בת").

3.1. הליך הרישוי מול גוף בודק לתדלוק בגט"ד

חוק הגז קבע כי לא יחזיק אדם מיתקן גז טבעי לצריכה ולא ישתמש בו בגז טבעי, אלא אם כן ניתן לגביו אישור תקינות לפי חוק זה וכי מי שמעוניין בהפעלה של מיתקן גז טבעי לצריכה או בהסבתו של מיתקן כאמור לשימוש כמיתקן גז טבעי לצריכה, יפנה אל גוף בודק לשם קבלת אישור תקינות של המיתקן. חוק הגז מונה את המיתקנים המוגדרים כמיתקן גז טבעי לצריכה וביניהם - מיתקן המשמש להפעלת תחנות תדלוק כלי רכב בגז טבעי.

חוק הגז קובע כי אישורי תקינות ינתנו על ידי גופים בודקים אשר יקבלו הסמכה מאת הרשות הלאומית להסמכת מעבדות. יחד עם זאת, נקבעה תקופת מעבר להוראות אלה ולפיה, רשאי שר האנרגיה ליתן אישורים לגופים לשמש גופים בודקים בתקופת המעבר בלבד והכל בהתאם לתנאים הקבועים בחוק בעניין זה.¹⁶ בהתאם לסעיף 8ט(ב) לחוק הגז הרשות להסמכת מעבדות תסמיך גופים בודקים לבדוק מיתקני גז טבעי לצריכה, לתת אישור תקינות ואישורי תקינות זמניים, לחדש אישורי תקינות ולאשר מפרטים הנדסיים לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, בעניין מיתקני גז טבעי לצריכה (להלן – **גופים בודקים**). הגוף הבודק מעורב בכלל שלבי תהליך הקמת התחנה – שלבי אישור התכנון, הבנייה, תחילת תפעול וכן בשלב התחזוקה.

להלן הנקודות העיקריות בתהליך, כאשר הפירוט המלא [בתי"י 6236](#):

1) תכנית הנדסית – בתחילת התהליך יש להגיש לגוף הבודק תכנית הנדסית של תחנת התדלוק, לצורך קבלת אישור וביצוע תיקונים במידת הצורך. הגוף הבודק רשאי לדרוש ביצוע תיקונים בתכנית הנדסית במסגרת ההליך לאישורה. התכנית ההנדסית תיבחן לפי אמות המידה הבאות:

- תכנון תחנת התדלוק בוצע בהתאם לתוכניות הסטטוטוריות הרלוונטיות (תב"ע, תמ"א 2/4/18 וכו').
- תכנון תחנת התדלוק נעשה בהתאם [לתי"י 6236](#) - תחנות תדלוק בגט"ד¹⁷ – אשר מפרט את כלל הדרישות מהגוף המקים את התחנה ובפרט כולל התייחסות לנושאים הבאים: תכנון, בנייה, התקנה, הכנה להפעלה ואופן התחזוקה השוטפת של התחנה. התקן רלוונטי לכל תחנת תדלוק העושה שימוש בגט"ד לרכבים, הפועלת בלחץ מקסימלי של עד 250 באר, תוך התייחסות לכלל רכיבי התחנה.
- ייתכן וידרשו נתונים נוספים בהתאם לתי"י 6236.

עם אישור התוכנית ההנדסית ע"י גוף בודק ניתן להשלים את תהליך היתר הבנייה

2) גיבוש תכנית לתפעול בשגרה ובחירום – עם הגשת התכנית ההנדסית יש להגיש לגוף הבודק מסמכים שונים הנוגעים לתפעול בשגרה ובחירום, הכוללים בין היתר הסמכות כוח אדם, תוכנית לתפעול בחירום בתחנת התדלוק תוך התייחסות לדרישות בטיחות שונות. פירוט

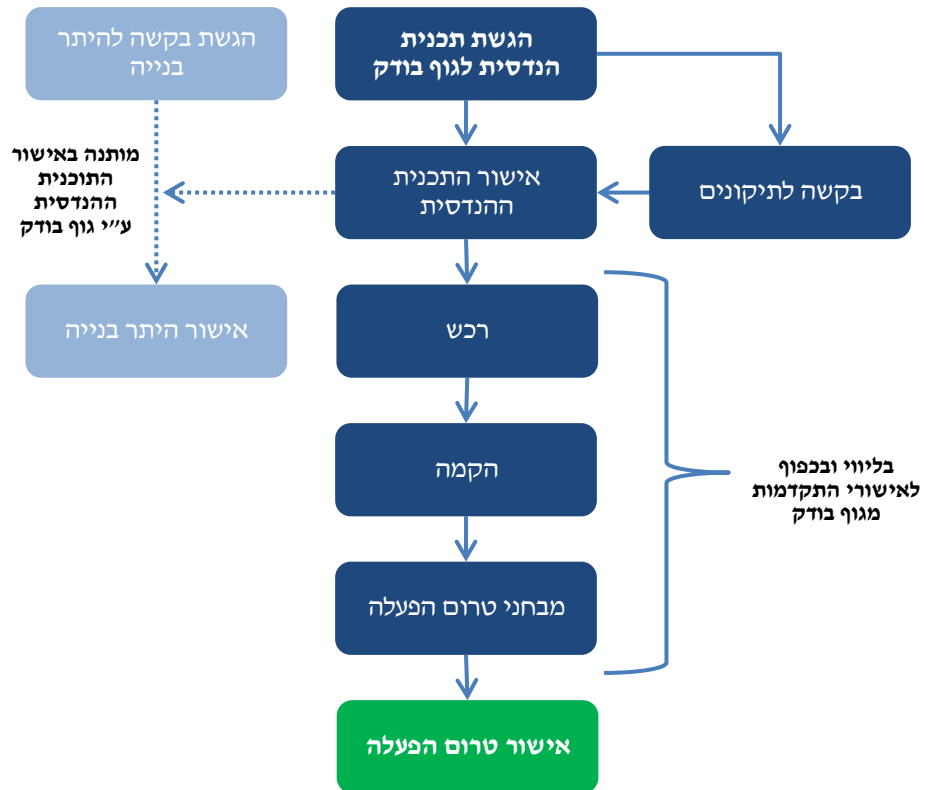
¹⁶ רשימת הגופים הבודקים שקיבלו אישור לפעול בתקופת המעבר המפורסמת באתר רשות הגז הטבעי שבמשרד האנרגיה ניתן למצוא [בקישור זה](#).
¹⁷ קישור לתי"י 6236: <https://portal.sii.org.il/heb/standardization/teken/?tid=c282b6c1-4ba1-40f7-acfb-de08bcc673a7>

- הדרישות התפעוליות מופיע בת"י 6236. מלבד זאת, מגיש הבקשה נדרש להציג תנאי בטיחות הולמים לעובדיו ולסביבה (בהיבטים של תפעול, הסברה, ביצוע בדיקות תקופתיות וכו').
- 3) **תפעול ותחזוקה** – צריכים להתבצע בהתאם להוראות היצרן ות"י 6236 ובהתאם לכלל הדרישות הרגולטוריות.
- 4) **רכש** – עם אישור התכנית ההנדסית ניתן להתחיל הליך הרכש לתחנת התדלוק¹⁸.
- הרכש יבוצע בהתאם לתכנון המפורט של המתקן שאושר על ידי הגוף הבודק.
 - יש לוודא עמידה בתקנים לפני ביצוע רכש הציוד (ת"י 6236).
- 5) **הקמה** – עם אישור התוכנית ההנדסית, קבלת היתר בנייה ויישום הליך הרכש כאמור, ניתן להתחיל בהקמת תחנת התדלוק.
- 6) **תחילת בדיקות טרום הפעלה** – עם סיום ההקמה נדרש היזם לקבל את אישור הגוף הבודק להפעלת המתקן, וזאת באופן מדורג, כמפורט להלן:
- **ביצוע בדיקות לחץ ובטיחות** לציוד לאחר גמר כל עבודות ההקמה, שיבוצעו על ידי הגוף הבודק.
 - **בקשת אישור טרום הפעלה** – היזם יגיש לגוף הבודק בקשה להזרמה ראשונית של גז טבעי, בצירוף ממצאי הבדיקות שביצע, וכן נתונים ואישורים נוספים (אם ידרשו). בהתאם לממצאים שיוגשו, יחליט הגוף הבודק על הנפקת אישור טרום הפעלה, שמשמעותה מתן אפשרות להזרמת גז ראשונית לפרויקט. לחילופין, יכול הגוף הבודק לדרוש בדיקות נוספות, טרם מתן אישור טרום הפעלה.

עם קבלת אישור טרום-הפעלה, ניתן להתכנס לקראת קבלה/עדכון של רישיון עסק לתחנה ולאחר מכן להתחיל בהפעלה מסחרית מלאה

הליך הרישוי מול הגופים הבודקים הוצג בראשי פרקים תוך התייחסות לנקודות מפתח בתהליך. להלן תרשים המסכם את הליך רישוי לשימוש בגז¹⁸ בתחנות תדלוק:

¹⁸ מומלץ להתחיל בהתקשורת ראשונית עם ספק הציוד טרם אישור התכנית ההנדסית על ידי הגוף הבודק, זאת על מנת לקבל אינפורמציה ומפרטים רלוונטיים שהינם חלק מהתכנית ההנדסית.

תרשים 6 – הליך רישוי לשימוש בגט"ד בתחנות תדלוק

3.2. קביעת מסלול סטטוטורי

בעת הקמת תחנת תדלוק יש לבחור את מסלול האישור הסטטוטורי בהתאם למיקום המגרש:

(1) אם המגרש **ממוקם בשטח ביעוד** אזור תעשייה או לשימוש משולב הכולל תעשייה, משרדים, מסחר, מלאכה או חניון, אין צורך בשינוי ייעוד השטח, והקמת התחנה הינה על פי היתר בסמכות וועדה מקומית.

(2) אם המגרש **אינו ממוקם בשטח ביעוד** אזור תעשייה או לשימוש משולב הכולל תעשייה, משרדים, מסחר או חניון, יש צורך בשינוי תב"ע:

- תכנית באזור תעשייה, מסחר, מלאכה, חקלאות, משרדים, אחסנה או חניה, הכוללת בינוי של עד 80 מ"ר, ניתן לאשר בסמכות ועדה מקומית.
- בכל שאר הייעודים, או במקרה של תחנה הכוללת תכנית לבינוי של יותר מ-80 מ"ר, יש לאשר תכנית בסמכות ועדה מחוזית.

יצוין כי עבור תחנות תדלוק ציבוריות, מתקן הדחיסה והמתקנים הנלווים לעמדת התדלוק בגט"ד, כגון: ציוד הדחיסה וקיר הבטון (אם נדרש), לא יכללו במניין שטחי הבינוי¹⁹.

3.3. הליך קבלת היתר בנייה

כפי שצוין לעיל, הליך הטיפול בבקשה להיתר בנייה להקמת תחנת תדלוק בגט"ד הינו הליך זהה בעיקרו לזה של הוצאת היתר בנייה לתחנת תדלוק רגילה או למבנה מסחרי, פרט לצורך בקבלת **אישור מגוף בודק**, אשר עוסק ברובו בתכנית ההנדסית והבטיחותית. לפיכך, **לפני סיום** התהליך מול הוועדה המקומית, **נדרש לקבל את אישור הגוף הבודק לתוכנית ההנדסית** להקמת תחנת התדלוק (הליך אישור התכנית מול הגוף הבודק מוצג בפרק 3.1 לעיל ובפירוט בת"י 6236). עם קבלת אישור של הגוף הבודק ניתן להתקדם להשלמת הליך קבלת היתר הבנייה מול הוועדה המקומית. נציין כי ההליך עבור תחנה ציבורית/פנימית-פרטית (לצריכה עצמית) קיימת המעוניינת להוסיף עמדות ניפוק בגט"ד זהה בעיקרו.

להלן סדר הפעולות לביצוע במסגרת הליך הגשת בקשה להיתר בנייה:

(1) **העברת תוכנית ההנדסית לאישור גוף בודק.**

לאחר הגשת התכנית ההנדסית לאישור גוף בודק יש להגיש בקשה להיתר בנייה

(2) **בקשה לקבלת היתר בנייה** – הגשת בקשה לקבלת היתר בנייה בוועדה המקומית ובמקביל:

2.1 פנייה לגורמים הבאים לצורך קבלת חוות דעתם על בניית התחנה:

- א) המשרד להגני"ס – הממונה על המחוז במשרד להגנת הסביבה אשר בשטחו תוקם התחנה.
- ב) משרד הבריאות – המחלקה לבריאות הסביבה במחוז הרלוונטי.
- ג) רשות המים – אגף איכות המים.
- ד) משרד התחבורה – המפקח המחוזי על התעבורה.

¹⁹ על פי תמ"א 2/4/18 שהועברה להערות והשגות וטרם אושרה סופית – סעיף 11.4.

- ה) מדור בטיחות באש בתחנת הכיבוי האיזורית.
- ו) פיקוד העורף – אחסון גט"ד מתחת ל 250 ק"ג אינו נדרש בדרישות פקע"ר. לעומת זאת, אחסון גלילים בכלל התחנות מעל 250 ק"ג נדרש במיגון. תכניות מיגון התחנה נדרשת באישור פיקוד העורף בשלב התכנון המפורט של התחנה. המיגון נדרש להיות הקפי מ-4 כיוונים ובגובה של חצי מטר מעל הגובה המירבי של המיכלים (אין דרישה לקיר רציף, ניתן קיר חופף בצורת מבוך), על המיגון להיות מתוכנן בעובי 40 ס"מ בהתאם למפרט פקע"ר (את המפרט ניתן למצא באתר פיקוד העורף). דרישות מיגון פקע"ר למיגון הגט"ד בתחנות תדלוק הינן:
- עבור תחנת תדלוק הניזונה מרשת החלוקה: מיגון הצינור מרגע עלייתו מעל פני הקרקע ועד השסתום הראשון (כולל השסתום עצמו ואביזרו) יתבצע באותו קיר בטון בעובי 40 ס"מ. לחלופין ניתן למגן בחלופות המוצעות לבטון זה, כגון פלדה בעובי 80 מ"מ, חומרים מרוכבים ועוד.
 - עבור תחנת תדלוק הניזונה מנגררים: על הנגרר להיות ממוגן מכל צדדיו בהתאם לאמור לעיל לגבי אחסון גלילים. היות וקיים קושי לבצע מיגון הקפי לנגרר, זאת בנוסף למחסור שטח פנוי בתחנות התדלוק, המלצת פיקוד העורף למגן באמצעות פיר אליו תורד ה"עגלה" באמצעות מעלית. גובה פני הקרקע במקרה זה צריך להיות גבוה מגובה העגלה בחצי מטר בהתאם למפרט פקע"ר. במידה והמגרש אינו בבעלות מגיש הבקשה, יש להסדיר מול רמ"י את השימוש בקרקע.
- ז) במידה והמגרש אינו בבעלות מגיש הבקשה, יש להסדיר מול רמ"י את השימוש בקרקע.

2.2 הגשת מסמכים מקצועיים:

- א) הגשת תכנית בינוי בהתאם לתנאי המשרד להגנת הסביבה.
- ב) ע"פ תמ"א 2/4/18, עבור הנפקת גט"ד בלבד, בין אם במסגרת הקמת תחנה חדשה לתדלוק בגט"ד בלבד ובין אם במסגרת הוספת עמדות תדלוק בגט"ד לתחנה "רגילה" קיימת, לא נדרשת הגשת מסמך הידרולוגי בהינתן כי שטח התחנה אינו נמצא באזור מגן קידוחי מים. במידה ושטח התחנה נמצא באזור מגן או לחלופין מדובר בהקמת תחנה חדשה המספקת בנוסף דלקים קונבנציונליים אחרים (בנוזן, סולר וכד'), יש להגיש מסמך הידרולוגי להתייחסות משרדי הבריאות, הגנ"ס ורשות המים. יודגש תמ"א 2/4/18 טרם אושרה סופית ועל כן עשויה להשתנות.
- ג) יש להגיש חוות דעת חתומה על ידי מהנדס המאשרת כי הבקשה להיתר מקיימת את התנאים לעיל ואת הוראות הדין בנוגע למניעת מפגעים ומטרדים סביבתיים ותברואתיים (על פי תמ"א 2/4/18, סעיף 12.7).
- ד) כאשר מדובר ב"תחנת בת" (תחנה הניזונה מנגררים), ניתן להגיש מסמך סיכונים למוסד תכנון על מנת להקטין את המרחקים המינימליים. מוסד התכנון רשאי

לאשר את הקטנת המרחקים לאחר קבלת חוות דעת מהמשרד להגנת הסביבה
למסמך הסיכונים.²⁰

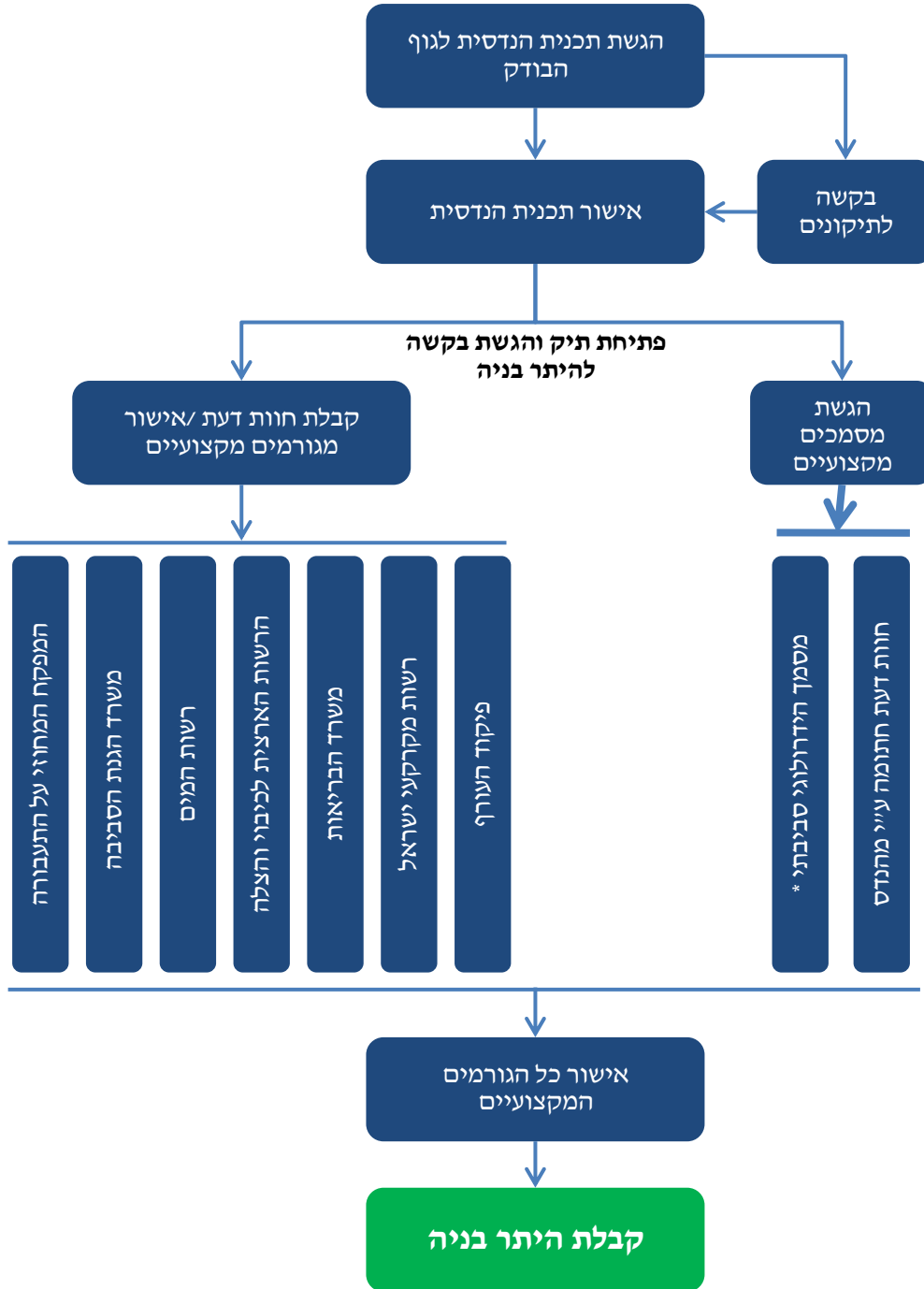
בכפוף לקבלת חוות הדעת מצד כלל הגורמים הרלוונטיים, תאושר הבקשה להיתר
בנייה על ידי הועדה המקומית.

(3) **דמי היתר** – על פי החלטה מס' 1500 של רשות מקרקעי ישראל בנוגע לבקשות תוספת שימוש
להנפקת גז, יינתן פטור מתשלום דמי היתר עד לתאריך 31/12/2020. הפטור לא יחול על תחנות
דלק פנימיות במשבצות חקלאיות ועל תחנות תדלוק במפעלי תעשייה.²¹

(4) **היטל השבחה** – נכון ליום כתיבת מדריך זה קיים קושי לאמוד את גובה היטל השבחה
שתדרוש הרשות, שכן בשלב זה קשה לאמוד את שווי השבחה. לכן, ייתכן שבשנים הראשונות
תהיה שונות רבה בשומות שיטילו על היזמים הוועדות המקומיות השונות. יחד עם זאת, מתוך
הסקה ממקרי מבחן של הוספת מנפקות גפ"ם לתחנות קיימות, ייתכן כי בפועל יוכל היזם
להפחית מתשלום ההיטל באמצעות ערעור, תחת הטיעון כי תוספת ההכנסות הינה תחליפית
להכנסות ממכירת סולר ו/או בניזין, ולפיכך אין בכך תוספת הכנסה "אמיתית".

להלן תרשים המסכם את הליך קבלת היתר בנייה:

²⁰ על פי תמ"א 2/4/18 שהועברה להערות והשגות וטרם אושרה סופית.
²¹ רשות מקרקעי ישראל. [החלטה מס' 1500 מיום 9/11/16](#). תוספת בניה שינוי יעוד, ניצול ופיצול מגרש – תשלום דמי
[היתר](#).

* מיוחס לשטח הנמצא באזור מגן קידוחים
 תרשים 7 – הליך קבלת היתר בנייה

3.4. רישוי עסק

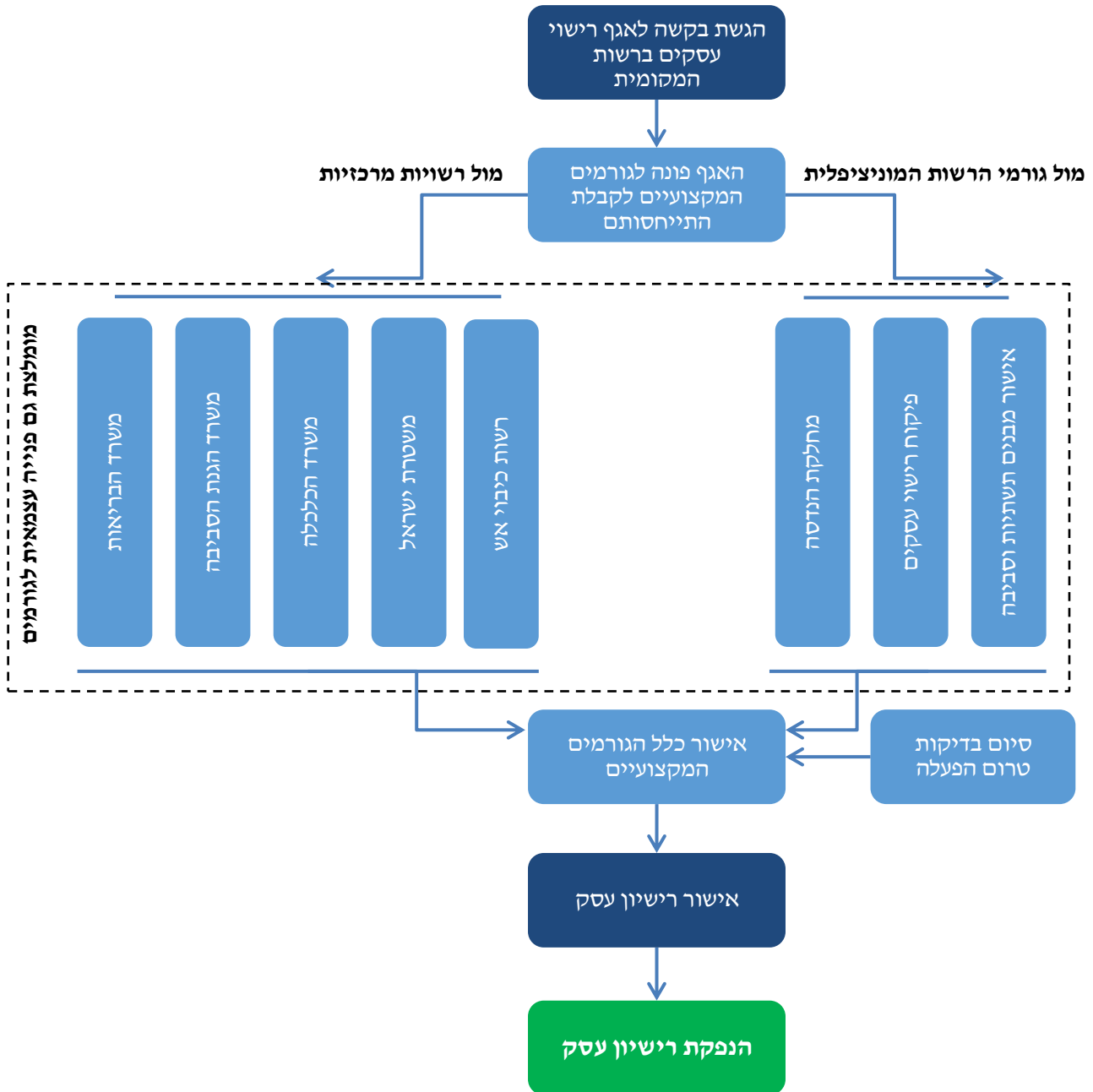
בדומה להפעלת כל בית עסק, גם במקרה זה, עם סיום עבודות ההקמה ולקראת הפעלת התחנה / מנפקת/ות הגט"ד שהוספו לתחנה הקיימת, נדרש לפנות לקבלת/עדכון רישיון עסק מהרשות המקומית. לצורך כך נדרש להגיש בקשה לרשות המקומית ולקיים את התהליך המפורט להלן. במקביל נדרש לבצע מבחנים ובדיקות הזרמה של גז טבעי לבדיקת תקינות הציוד ותפעול התחנה, בהתאם להנחיות הגוף הבודק. עם סיום הבדיקות, וכן קבלת רישיון עסק מהרשות המקומית, ניתן להפעיל את התחנה באופן רשמי. ההוראות לעניין רישוי העסק מתבססות על צו רישוי עסקים משנת 2013.²² עם זאת, חשוב לציין כי יתכנו שינויים בין רשויות שונות.

להלן פירוט השלבים השונים לעניין קבלת רישיון עסק:

- (1) **הגשת בקשה** לקבלת רישיון עסק לרשות המקומית. נציין כי ניתן להגיש את הבקשה במקביל להליך קבלת אישור הפעלה מהגוף הבודק לתחנת התדלוק.
- (2) המסמכים הנלווים יכולים להשתנות בין הרשויות השונות, אך לרוב תכלול הבקשה:
 - טופס הגשת בקשה לרישיון – חתום על ידי המבקש וחותמת החברה במקרה של חברה בע"מ;
 - תכנית עסק – חתומה על ידי אדריכל או מהנדס אזרחי (בניין) הרשום בפנקס המהנדסים, או הנדסאי בניין, או הנדסאי אדריכלות הרשום בפנקס המהנדסים. בהתאם לרשות המקומית, על תכנית העסק לכלול מסמכים נוספים, כגון תכניות בטיחות או חו"ד מורשה נגישות;
 - אישור רשם החברות ומינוי מנהלים בחברה (רק במידה והחברה הינה חברה בע"מ).
- (3) **הרשות המקומית תיצור קשר** עם מספר גופים חיצוניים ממשלתיים שנקבעו בחוק רישוי עסקים, לצורך קבלת אישורם לבקשת הרישיון. תגובת הגופים החיצוניים תועבר לרשות המקומית עם סיום הבדיקות. במידת הצורך, ניתן לבקש מהרשות המקומית את פרטי יצירת הקשר עם הגופים הרלוונטיים לתהליך. למעשה, ניתן ואף רצוי ליצור קשר ישיר עם הגורמים השונים לצורך זירוז התהליך. כמו כן, ייתכן כי הרשות המקומית תבחר לפנות לגורמי אישור חיצוניים נוספים. להלן רשימת הגופים שאישורם נדרש ברובם המוחלט של המקרים לצורך מתן רישיון עסק:
 - משטרת ישראל – מחלקת רישוי עסקים בתחנת המשטרה המקומית.
 - רשות כיבוי אש – מדור מניעת דליקות בתחנת הכיבוי המקומית.
 - משרד הכלכלה – מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית.
 - המשרד להגנת הסביבה – הבקשות לחוות דעת עבור רישיונות עסק מתקבלות במשרד להגנת הסביבה מהרשות המקומית בלבד.
- בנוסף נדרש אישורם של גורמים מקצועיים **בתוך הרשות המקומית** בהתאם למקובל באותה רשות מקומית (לדוגמא: מחלקת תכנון הנדסי, פיקוח רישוי עסקים, אישור מבנים ותשתיות).
- (4) לאחר קבלת אישורם של כלל הגורמים הרלוונטיים, תדון הרשות בבקשה.
- (5) אם הבקשה תאושר, יונפק רישיון עסק.

²² [צו רישוי עסקים \(עסקים טעוני רישוי\), תשע"ג-2013](#), אתר המשרד להגנת הסביבה (ינואר 2017)

להלן תרשים המסכם את הליך קבלת רישיון עסק:

תרשים 3 – הליך קבלת רישיון עסק

4. לוחות זמנים

להלן ריכוז הערכת לוחות הזמנים הצפויים במסגרת התהליך.

שינוי תב"ע

הליך שינוי תב"ע הינו הליך תכנוני מורכב אשר עלול לארוך מספר רב של חודשים ואף שנים בהתאם למספר ההתנגדויות שיוגשו לתוכנית, ליעילות הועדה ולעומס הבקשות במערכת. יחד עם זאת, על פי רוב אין צורך בהליך זה, אם המגרש המיועד להקמת התחנה עומד בתנאי תמ"א 2/4/18.

היתר בנייה

אורך הליך קבלת היתר בנייה עשוי להשתנות כתלות בגורמים שונים ונמשך בממוצע בין 3 חודשים לשנה. יחד עם זאת, במסגרת הרפורמה בתכנון ובנייה²³ אשר השינויים הרלוונטיים הנכללים בה בתחום הרישוי שנכנסה לתוקף ב-1.1.2016, צפויה לקצר את משך אורך הטיפול בבקשה להיתר בנייה. בהתאם לרפורמה, משך התהליך לא יעלה על 3 חודשים. אם בתוך פרק הזמן זה ממועד הגשת הבקשה, לא התקבלה תשובה מהרשות המקומית לבקשה לקבלת היתר בנייה, ניתן יהיה לפנות ישירות לועדת הערר לדיון בבקשה. במידה והבקשה סורבה על ידי הועדה המקומית ניתן להגיש תוך 30 יום ערעור לועדת הערר לצורך אישור הבקשה להיתר על ידה.

אישור התוכנית ע"י גוף בודק

לוחות הזמנים לקבלת האישורים מהגוף הבודק לתוכנית שהוגשה תלויים בגורמים שונים ובעיקר בכמות ההערות והתיקונים הנדרשים על ידו לצורך קבלת האישור ומשך הזמן הנדרש כדי לתקנם. התהליך יכול לארוך מספר חודשים בודדים ואף יותר, בהתאם לנסיבות.

חיבור לרשת החלוקה

בהתאם להחלטה 5/13 של מועצת הגז הטבעי, יש לחבר את הצרכן תוך 24 חודשים או לפי לוח הזמנים של הזכיינית, המאוחר מבין השניים. במידה ונחתם הסכם למתן שירותי חלוקת גז ניתן לפנות למנהל רשות הגז הטבעי בבקשה לקיצור משך זמן החיבור לתקופה **שלא תקטן מ-12 חודשים** ממועד החתימה, וזאת לאחר שבדק את הנושא ונתן הזדמנות לבעל הזיכיון להשמיע את טענותיו.²⁴

רישיון עסק

זמן טיפול	נושא
21-45 יום	טיפול ברשות המקומית
30-90 יום	טיפול גורמי ונותני האישורים
7 ימים	טיפול הרשות המקומית להנפקת רישיון (לאחר קבלת כלל האישורים)
2-5 חודשים	סה"כ

²³ מינהל התכנון. דגשים לרפורמה בתכנון ובנייה. תיקון 101 לחוק התכנון והבנייה. גרסה 1.1 - יוני 2014. עמ' 83, תרשים 3.

²⁴ החלטת מועצה מסי' 5/13 מיום 9.9.2013 - מועד חיבור צרכנים לרשת החלוקה המפורסמת באתר רשות הגז הטבעי.

להלן דוגמא ללוח זמנים עקרוני להוספת עמדת תדלוק בגט"ד לתחנה קיימת (בחודשים). יצוין כי מדובר בלוח זמנים משוער בלבד, וכי קיימת סבירות שמשכי הפעילויות ישתנו מתחנה לתחנה:

שלב	התחלה	סיום	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
אספקת גז טבעי ²⁵ - באמצעות הזמנת חיבור מחברת החלוקה / הולכה או התקשרות עם ספק גט"ד לאספקה באמצעות נגרים	0	18																			
הכנת תכנית הנדסית, ביצוע סקרים ותכנון, טיפול בקבלת היתר בנייה ²⁶	0	6																			
אבן דרך: הגשת תוכנית הנדסית, הגשת בקשה להיתר בנייה		6																			
בדיקת התכניות על ידי גוף בודק (כולל ביצוע תיקונים ומענה על שאלות הבהרה) והליך קבלת היתר בנייה ²⁷	7	8																			
אבן דרך: אישור תכנית הנדסית וקבלת היתר בנייה		8																			
אספקת ציוד תחנה מחו"ל ²⁸	9	13																			
הקמה - לרבות מערכות עזר, תשתיות חיבור בין נקודת כניסה של חברת החלוקה לבין יחידת דחיסה	9	15																			
אבן דרך: הגשת בקשה לעדכון רישוי עסק		15																			
בדיקות הזרמה בהתאם להנחיות גוף בודק לצורך קבלת אישור טרום-הפעלה ²⁹	16	16																			
באפר ניהולי	17	18																			
אבן דרך: קבלת אישור לעדכון רישוי עסק והפעלה מסחרית של התחנה		18																			

²⁵ יצוין כי אספקת גט"ד באמצעות נגרים הינה מהירה ווודאית יותר ביחס לחלופת החיבור הישיר לרשת החלוקה/הולכה, אך גם יקרה יותר לכל ק"ג גט"ד.
²⁶ ביצוע תכנון הנדסי והכנת גרמושקה להיתר. שלב זה מרכז את מירב עבודת התכנון וכולל מדידות, סקר קרקע (במידת הצורך), סקר סיכונים, תכנון מכאני ותהליכי, תכנון תנועה, סקר כיבוי אש, תכנון אזרחי, תכנון חשמל, תכנון מכשור ובקרה, תכנון אדריכלי. **תוצר: תכנית הנדסית מפורטת + מסמכי בקשה להיתר בנייה**
²⁷ בהתאם למפורט בפרקים 3.1 ו-3.3 לעיל בהתאמה.
²⁸ בהתאם לתכנית ההנדסית המאושרת
²⁹ כולל בדיקה של מבחני אישור תיק המתקן, נהלי עבודה וכו'.

5. תכנית מענקים ורשת בטחון

במסגרת החלטת ממשלה 5327 לקידום תחליפי דלקים בתחבורה, הוביל משרד האנרגיה מהלך לעידוד המעבר לשימוש בגט"ד. לאור זאת, פרסם המשרד קול קורא להגשת הצעות לתכנית משולבת מענקים ורשת ביטחון להקמת תחנות תדלוק בגט"ד. הסיוע ניתן ליזמים המעוניינים להקים תחנת תדלוק חדשה וגם עבור בעלי תחנות דלק קיימות המעוניינים לשלב עמדות תדלוק גט"ד, אשר יגישו בקשה במועד, בהתאם להוראות הקול הקורא, ועשוי לכלול מענקים או רשת ביטחון, לפי אופי התחנה והיקף פעילותה, כמפורט בקול קורא.³⁰

6. הפניות לגורמים חיצוניים

- **בדיקות כדאיות** – מחשבון לחישוב הכדאיות הכלכלית בהקמת תחנות תדלוק בגט"ד ובמעבר לשימוש ברכבי גט"ד מפורסם באתר משרד האנרגיה:
<http://energy.gov.il/Subjects/EGOilReplacement/Calculators/Pages/GxmsMniOilReplacementCalculator.aspx>
- **תכנון** – "מדריך לזים תחנת תדלוק" מספק מידע בנוגע להליך הקמת תחנת תדלוק סטנדרטית ומפורסם באתר מינהל התכנון:
http://iplan.gov.il/SiteAssets/Pages/Infrastructure%20planning/Transport/ground-transportation/fuel_station/fuel_station_entrepreneur_guide.pdf
- **מסמך ההידרולוגי סביבתי** – מסמך ההידרולוגי סביבתי הוא מסמך שנדרש על ידי מגיש הבקשה להיתר בנייה כתנאי למתן אישור להקמת תחנת תדלוק. המסמך יערך בהתאם להנחיות תמ"א 2/4/18 ויעבור לקבלת חוות דעת מקצועית מרשות המים, משרד הבריאות והמשרד להגנת הסביבה. ככלל, המסמך ההידרולוגי בוחן את השפעתה הסביבתית הפוטנציאלית של התכנית ע"פ השלבים הבאים:
 - בחינת קרבתה של התכנית לשמורות טבע ואתרי טבע רגישים נוספים, בהתאם לתמ"א 35.
 - בחינת קרבתה של התכנית למפעלי מים, קידוחי הפקה, נחלים, פשטי הצפה, בארות, מעיינות ועוד, בהתאם לתמ"א 334.
 - בחינת חדירות הקרקע באזור התכנית לחדירת מזהמים.
 - בחינת השפעת התכנית על תשתיות קיימות כגון כבישי גישה ומערכות ביוב וניקוז.
 - בחינת תכניות תחנת התדלוק (גודל, מתקנים מתוכננים וכו') והשפעתם הפוטנציאלית על הנוף והסביבה.
 - בחינת שימושי וייעודי הקרקע הסמוכים.
 - בחינת מספר תחנות הדלק הסמוכות לתכנית.

³⁰ http://energy.gov.il/InformationForPublic/tenders/Pages/GxmsMniTender51_16.aspx

כלל הנתונים אשר נאספו בשלבים המתוארים לעיל, לצד הערכת השפעתה של התכנית על הסביבה ותכנית כללית של האמצעים המתוכננים לצמצומה (מערכות מישוב אדים, מערכות למניעת דליפות, הפרדת ניקוז משטחי התדלוק ממשטחי התפעול האחרים ועוד) מסוכמים במסמך הידרולוגי סביבתי אשר מוגש לאישורם כאמור של המשרד להגנת הסביבה, משרד הבריאות ורשות המים. קבלת אישורם של גורמים אלו, מהווה תנאי לקידומה של התכנית במוסדות התכנון.

על פי תמ"א 2/4/18 הנמצאת בהליכי אישור וטרם אושרה סופית בשעת פרסום המדריך, בקשה לתכנית או היתר לתחנת תדלוק בגט"ד או הוספת מנפקות גט"ד בתחנת תדלוק קיימת לא תידרש הגשת מסמך הידרולוגי, זאת כל עוד אזור התחנה אינו נמצא בתחום אזור מגן כהגדרתו בתקנות בריאות העם.

● **גז טבעי:**

○ "מדריך למשתמש בגז טבעי", מספק מידע בנוגע לגז טבעי בישראל מפורסם באתר משרד האנרגיה:

<http://energy.gov.il/GxmsMniPublications/NGguidebook.pdf>

○ "מערך ההתקשרויות בין בעלי רישיונות הולכה, חלוקה, שיווק והצרכנים", המספק מידע על הזכויות והחובות בעת התקשרות בין בעלי הזיכיונות לצרכן, מפורסם באתר משרד האנרגיה:

<http://energy.gov.il/Subjects/NG/Pages/GxmsMniNGAgreement.aspx>